

27.6.2025

Maa- ja metsätalousministeriö
Kirjaamo

Lausunto metsätalouden kannustejärjestelmän muuttamista koskevista laki- ja asetusluonnoksista

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt lausuntoa metsätalouden kannustejärjestelmän muuttamista koskevista laki- ja asetusluonnoksista. Ympäristöministeriö lausuu seuraavaa:

Yleistä

Tulosperusteiset tuet ovat tervetullut muutos tukijärjestelmiin. Uusien tukimuotojen pilotointi mahdollisimman pian on kannatettavaa, jotta niiden toimivuudesta saadaan lisää tietoa ja tulosperusteisiä tukia voidaan jatkossa ottaa käyttöön laajamittaisemmin saavuttaen metsille EU- ja kansallisella tasolla asetettuja monimuotoisuustavoitteita.

Yleisesti ottaen julkisin varoin ei tulisi tukea toimia, jotka heikentävät luonnon monimuotoisuuden tilaa. Tuettavien toimien tulisi olla selkeästi monimuotoisuutta hyödyntäviä. Tukea ei myöskään tule myöntää sellaiseen toimintaan, joka on lakisääteisesti velvoittavaa, esimerkiksi metsälain 10 §:n velvoitteet.

Metsätalouden kannustejärjestelmän muutosehdotus

Taimikon ja nuoren metsän hoito 13 §

Taimikon ja nuoren metsän hoidossa jätettävän lehtipuuston lisäämisen monimuotoisuusvaikutukset realisoituvat vain, mikäli taimikon ja nuoren metsän hoidossa jätetty lehtipuun määrä säilyy koko metsän kiertoajan, jolloin metsään syntyy järeää lehtipuuta, joka aikaa myöten muuttuu monimuotoisuuden kannalta yhä arvokkaammaksi kuolleeksi puuksi. Jos lehtipuuta poistetaan taimikon ja nuoren metsän hoitoa seuraavissa hakkuissa voimakkaasti kunnossapitovelvoitteen loputtua, ei tuella ole toivottua vaikutusta lehtipuuosuuden lisäämiseen. Metsänomistajien tiedon lisääminen lehtipuiden ja kuolleen puun merkityksestä ja siihen liittyvä informaatio-ohjaus onkin tarpeen pysyvien vaikutusten aikaansaamiseksi.

Lehtipuuosuudessa on tarpeen ottaa huomioon myös metsätalouden kannalta merkityksettömät puulajit, kuten jalot lehtipuut, pihlaja ja pajut, jotka ovat tärkeitä myös pölyttäjille.

Suojavyöhykkeen jättäminen 23 b §

Suojavyöhykkeen jättämisestä tukea tuli maksaa vain siltä osin, kuin se ylittää sertifiointin vaatimukset. Tämä tulisi määritellä selkeästi tukiehtoihin tai hakuperusteisiin.

Suojavyöhykkeen jättämisen hankkeiden valintaperusteisiin voisi harkita lisättäväksi suojavyöhykkeen jättämiseen osallistuvien tilojen lukumäärään .

Suon ennallistaminen 23 c §

Suon ennallistamisen tulosta arvioidaan pisteytyksen perusteella, ja arviointi on ehto tuen maksamiselle. Ennallistamisen teknisen onnistumisen arviointi (vesien johtamisen onnistuminen, ojien vuotamattomuus) on arvioitavissa jo pian toimenpiteiden toteuttamisen jälkeen, mutta suotyypille ominaisen kasvillisuuden palautuminen kestää pitkään. On kannatettavaa, että tuen maksun perusteena on toimenpiteen tulos.

Epäselvää on, k oskeeko ennallistettavien soiden tuki myös soiden ennallistamista vesien palautuksella (VESPA).

Hoito- ja kunnossapitovelvoite 40 §

Ekologisesta näkökulmasta ja tuen vaikuttavuuden kannalta toteutettujen toimenpiteiden pysyvyys on tärkeää. Suojavyöhykkeen avohakkuun tai ojittamisen tai ennallistetun suon ojittamisen myötä saavutettu ekologinen hyöty menetetään. Taimikon ja nuoren metsän hoidossa jätettävän lehtipuuston lisäämisen monimuotoisuusvaikutukset realisoituvat vain, mikäli taimikon ja nuoren metsän hoidossa jätetty lehtipuun määrä säilyy koko metsän kiertoajan . Myös talouden kannalta tuet ovat hukkainvestointeja, jos ekologiset hyödyt menetetään.

HE-luonnoksen perusteluiden luku 4.2

Mikäli lain perusteella on edelleen mahdollista maksaa tulosperusteisen tuen kanssa ristiriitaisia tukia, kuten pienpuuston poiston tukea, laki kannustaa yhtä aikaa toimimaan kahdella keskenään vastakkaisella tavalla, mikä ei ole taloudellisesti eikä ekologisesti järkevää.

Lehtipuusuuden lisääminen ja metsien kasvattaminen sekapuustoisena on keskeinen osa metsänomistajan taloudellisten riskien hallintaa muuttuvassa ilmastossa. Näin ollen sen pitäisi olla taloudellisesti järkevää toimintaa myös ilman kannustetta.

Kokeiluhankkeiden tulosten saavuttamisen pisteytys

Suon ennallistamien osalta kriteerin "Ennallistamisen vaikutusalueelle tulevien vesien osuus koko valuma -alueesta, %" sijasta selkeämpi kriteeri voisi olla vaikutusalueen pinta-alan osuus koko valuma -alueesta, % . Se voisi olla selkeämmin määritettävissä.

Lehtojen luonnonhoidon osalta yli 40 v lehdot saavat kriteerien mukaan maksimipisteet, mikäli ne ovat puustoltaan ovat hyvin luonnontilaisia tai niiden kaltaisia. Jalopuulehtoja lukuun ottamatta hyvin harvoin tällaisilla lehtometsillä on hoitotarvetta tai toimenpiteet vain heikentävät niiden luontoarvoja. Lehtojen hoidon tarvetta on yli 40 v lehdoissa pikemminkin niillä kohteilla, jotka nyt kriteeristön mukaan saavat alhaisemmat pisteet.

Ylijohtaja

Tarja Haaranen

Ympäristöneuvos

Maarit Loiskekoski

VN/35738/2024-YM-14

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: